

6. Василюк М. М. Контроль якості аудиторських послуг: аспекти вітчизняної та зарубіжної практики / М. М. Василюк // Вісник Чернігівського державного технологічного університету. – Серія "Економічні науки. Наук. збірник № 4(70). – Чернігів, 2013. – С. 46–51.
7. Системы качества и международные стандарты ИСО серии 9000/ Калита П. Я. – К.: Украинская ассоциация качества, 1996. – 181 с.
8. Шалімова Н. С. Концептуальні підходи до визначення якості аудиту / Н. С. Шалімова // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 5. – С. 237-248
- The expediency and proposed a systematic list of organizational and methodical support of the policies and procedures of the internal system of quality control of audit services. It studies problems of ensuring the quality of audit services. The structure of the document support quality services that will ensure effective internal controls for the level of professional audit.*

Левандівський О. Т.

СТИМУЛОВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В АГРОПРОМИСЛОВОМУ ВИРОБНИЦТВІ

У статті розглядаються інвестиційні процеси в агропромисловому виробництві. Наведено джерела формування ресурсів, проаналізовано довгострокову інвестиційну стратегію. Висвітлено механізм вертикальної інтеграції у сфері виробництва, розподілу, обміну і споживання.

Ключові слова: інвестиційні процеси, агропромислове виробництво, інвестиційне кредитування, бюджетні інвестиції.

I. Вступ. У своїй виробничій діяльності будь-яке підприємство знаходиться перед вибором однієї із стратегічних альтернатив – інвестиційний розвиток, стагнація і спад.

Стратегія стагнації ставить за мету закріплення досягнутого рівня, а стратегія спаду передбачає його призупинення на рівні, нижче існуючого. Діюча політика, направлена на збереження досягнутого рівня виробництва, часто може поєднуватися із стратегією розвитку в окремих сферах діяльності, але при цьому конкуренція на ринках беззаперечно потребує переходу до інвестиційного розвитку. Підприємства, що реалізують стратегію спаду, скоро чують обсяг виробництва і можуть здійснювати інвестиційну діяльність, прагнучи зберегти свої позиції на ринку.

Очевидно, що жоден з цих підходів не дозволить відновити позиції вітчизняного агропромислового виробництва і основним завданням сучасного етапу є забезпечення його інвестиційного розвитку, оскільки без подолання технологічної кризи, впровадження нової техніки і технологій вітчизняні сільськогосподарські товаровиробники не можуть істотно підвищити обсяги, продуктивність і якість виробленої

продукції, добитися зростання прибутковості і ефективно конкурувати на ринку.

II. Постановка завдання. Мета статті – провести аналіз теперішнього стану та з урахуванням світового досвіду запропонувати механізм інвестиційної діяльності в агропромисловому виробництві України.

III. Результати. Інвестиційний розвиток передбачає не лише систему заходів щодо технологічних новацій, але є головним організаційним принципом стратегії розвитку підприємства, яка повинна реалізовуватися у всіх сферах його діяльності.

Поза сумнівом, що активізація інвестиційних процесів вимагає вирішення низки загальних проблем економічного розвитку країни. Перш за все, це зниження політичних ризиків; визначеність прав власності; підвищення ліквідності вітчизняної продукції; приведення ставок кредитування до рівня доходів в реальному секторі економіки; вдосконалення податкового і митного законодавства; забезпечення свободи переміщення товарів і капіталів на внутрішньому ринку; спрощення порядку банкротства і розгляди цивільних суперечок; підвищення відвертості і об'єктивності статистичної і фінансової звітності про діяльність підприємств.

Найбільш складне вирішення цього кола питань в агропромисловому виробництві. Сільське господарство, будучи високо ризиковою діяльністю, з тривалим періодом окупності вкладень, об'єктивно малопривабливе для інвестицій. Ситуація посилюється різким падінням обсягів виробництва, руйнуванням механізму відтворення «попит-виробництво-доходи-накопичення», розривом між потребами і можливостями отримання фінансових

і матеріальних ресурсів підприємствами сільського господарства.

Все це разом узяте, обумовлює вимогу активної підтримки інвестиційної діяльності в агропромисловому виробництві з боку держави, яка на даний час знаходиться на незадовільному рівні.

Проте агропромислове виробництво має зарадичне значення для забезпечення економічної безпеки країни, безпосередньо орієнтоване на інтереси кожного громадянина. При цьому в довгостроковому плані в агропромисловому виробництві України є низка об'єктивних переваг щодо об'єкту прямих інвестицій – потенційно велика ємкість внутрішнього ринку, стимуваний малим рівнем доходів населення попит, низька собівартість виробництва і ін. У цих умовах навіть незначне поліпшення умов конкуренції неминуче веде до зростання виробництва і підвищення інвестиційної привабливості агропромислового виробництва.

Проте ці позитивні тенденції поки що носять кон'юнктурний характер і для їх закріплення необхідно виробити і реалізувати довгострокову інвестиційну стратегію розвитку агропромислового виробництва, здатну задіяти внутрішні ресурси національної економіки, залучити в галузь прямі іноземні інвестиції. Такий підхід передбачає:

- консолідацію фінансових і управлінських ресурсів держави, приватного бізнесу на пріоритетних напрямах розвитку агропромислового виробництва;
- орієнтацію на максимальне використання досягнень світового науково-технічного прогресу, але з врахуванням специфічних особливостей вітчизняного агропромислового виробництва;
- особливий підхід до реалізації якісно нових технологічних рішень, що охоплюють весь виробничий цикл «сільське господарство – зберігання – переробка – розподіл»;
- раціональне поєднання інвестиційної та інноваційної діяльності (без інвестиційної підтримки інноваційні програми не можуть реалізуватися, а інвестиції не орієнтовані на інновації консервують технологічну відсталість);
- формування гнучких організаційних структур, націлених на реалізацію інвестиційних програм технологічного розвитку;
- створення сприятливого морально-психологічного клімату, подолання синдрому «безповоротної відсталості» вітчизняного агропромислового виробництва.

Практична реалізація цих підходів вимагає оптимізації структури і розширення джерел інвестиційних ресурсів, забезпечення рационального поєднання серед них власних ресурсів підприємств, бюджетних коштів і приватних інвестицій.

Слід зазначити, що хоча можливості бюджетних інвестицій у деякій мірі обмежені, вони відіграють суттєву роль, оскільки визначають пріоритети інвестиційної політики, виходячи із загальнодержавних інтересів розвитку економіки. На нашу думку, в сучасних умовах державні інвестиції мають бути направлені не стільки на капіталовкладення в устаткування, скільки на розвиток ринкової інфраструктури, сільськогосподарської науки, племінної справи і насінництва, вдосконалення управління підприємством, обліку, маркетингу і збути.

Іншим найважливішим інструментом застосуванням грошових коштів у пріоритетні галузі є державний вплив на структуру кредитних потоків. Тому необхідний комплекс заходів економічної дії на фінансові інститути, що мотивують їх до інвестиційної діяльності в агропромисловому виробництві. Так, для фінансово-кредитних установ, що надають відповідні послуги суб'єктам аграрного сектору, слід встановити спеціальний спрощений порядок реєстрації і отримання ліцензій, понизити резервні вимоги пропорційно розмірам інвестицій, надавати державні гарантії щодо повернення частини вкладених коштів (до 50%), як в грошовому виразі, так і шляхом передачі у власність майна боржника. У сфері оподаткування можливо вивільнити від сплати податок на прибуток, якщо банк понад 50% своїх активів направляє на довгострокове інвестиційне кредитування пріоритетних проектів в агропромисловому виробництві. Для недержавних пенсійних фондів і страхових компаній, які в світовій практиці є основними джерелами «довгих» грошей, необхідно переглянути норми обов'язкових портфелів цінних паперів, включивши в них цінні папери, емітовані для застосування коштів на реалізацію довгострокових проектів в агропромисловому виробництві.

Важливим аспектом діяльності держави щодо стимулювання інвестиційних процесів є формування механізму накопичення власних ресурсів сільськогосподарськими підприємствами. Саме ці ресурси, і, в першу чергу,

амортизаційні відрахування, в найближчій перспективі залишаться основним джерелом інвестицій.

У сучасних умовах однією з умов надання інвестицій є контроль з боку інвестора над підприємством і всім технологічним циклом від виробництва сировини до реалізації кінцевої продукції. Це пов'язано з низьким рівнем менеджменту і правової культури, розбалансованістю економічних відносин між підприємствами другої і третьої сфер агропромислового комплексу, формуванням більшої частини доданої вартості при переробці власної сировини і реалізації продукції і ін. Ці вимоги не можна однозначно розглядати, як спробу «захоплення» підприємств, оскільки, зрештою, вони передбачають цілі гармонізації економічних інтересів всіх учасників агропромислового сектору і створюють умови для успішної протидії несприятливій кон'юнктурі ринку. Одночасно формуються умови для розширення інвестицій за рахунок перерозподілу капіталу між різними сферами агропромислового виробництва.

Проблема вертикальної інтеграції не є новою для сільського господарства України – вона була однією з центральних питань теоретичних досліджень аграрної політики ще в кінці 70-х початку - 80-х років ХХ століття. Вже тоді стало очевидною неефективність жорсткого централізму в аграрному секторі, що спричинило спроби адміністративного реформування відносин між сільським господарством і сферою переробки сільськогосподарської сировини. Були створені міжколгоспні підприємства, районні і обласні агрокомбінати і об'єднання. Часто під єдиною адміністрацією збиралися практично всі сільськогосподарські підприємства відповідної території. Проте узгодження інтересів між учасниками цих конгломератів здійснювалося на адміністративному рівні, що не дозволяло усунути об'єктивні економічні противідчія між ними. У багатьох випадках в цих об'єднаннях не лише зберігалася, але і зростала уразливість в питаннях забезпечення ресурсами і збуту продукції. На низькому рівні проводилось і управління.

У цій ситуації після початку реформ і ліквідації системи централізованого постачання і збуту значна частина агрокомбінатів виявилася неконкурентоздатними і розділилася на окремі господарюючі суб'єкти. Але проведенні реформи не зробили позитивного впливу на виробничо-фінансові відносини між підприє-

ємствами що були задіяні в єдину технологічну ланку агропромислового виробництва, сучасний рівень яких може бути охарактеризований як незадовільний і нестійкий.

Конкурентне середовище в його класичному розумінні не може влаштувати учасників ринку, котрі на практиці прагнуть піти від конкуренції і контролювати економічне середовище, що характерно для планової системи. Ці функції найбільш доступні великим компаніям, котрі, залежно від ситуації, здатні міняти обсяги випуску продукції і цінову політику, а також безпосередньо впливати на економічне середовище, діючи в умовах безперервного процесу узгодження (по вертикальних технологічних циклах і по горизонтальних зв'язках) виробничої і цінової політики.

Таким чином міняються критерії оцінки результативності роботи підприємств. Акцентується увага на отриманні максимального прибутку за рахунок мінімізації витрат виробництва, реалізації кінцевої продукції і стійкості всього технологічного циклу. При цьому забезпечується вирівнювання норми прибутку всієї групи підприємств єдиного технологічного циклу на основі взаємопроникнення капіталу, оптимізації оподаткування, мінімізації ризиків і особистою зацікавленістю працівників, підвищується стійкість і ефективність кожного господарюючого суб'єкта. В результаті досягається кращий економічний результат від діяльності інтегрованої структури в порівнянні з результатом, що отримується окремими підприємствами.

Це стало однією з основних стимул-реакцій розвитку інтеграційних процесів у вітчизняному агропромисловому виробництві. Для сучасної практики формування інтегрованих утворень в агропромисловому виробництві характерне відокремлення власності на землю від управління, а також безпосередня участь інтегратора в створенні доданої вартості в межах технологічного циклу. Це пов'язано з неясністю існуючих форм власності в аграрному секторі, деформацією економічних відносин між підприємствами різних сфер агропромислового виробництва, незлагодженістю організаційних, фінансових і управлінських механізмів.

IV. Висновок. Розвиток інтеграції не може швидко компенсувати кризовий спад в агропромисловому виробництві, але, поза сумнівом, може призвести до зростання інвестиційної привабливості його окремих секторів,

дозволить більш раціонально використовувати кошти бюджетної підтримки і формувати нову систему міжгосподарських відносин, що створить передумови для розвитку агропромислового комплексу.

Відмічені пропозиції природно не охоплюють все коло проблем підвищення інвестиційної активності, але їх реалізація створить сприятливі умови для розширення інвестицій, забезпечить умови для розвитку агропромислового виробництва, зростання конкурентоспроможності вітчизняної продукції і стабілізації ситуації на продовольчому ринку.

1. Гудзинський О. Д. Формування системи інвестиційного забезпечення стратегічного розвитку сільськогосподарських підприємств / О. Д. Гудзинський // Збір-

ник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2013. – № 4. – С. 5–8.

2. Стратегічні напрями інституційного забезпечення розвитку аграрного сектору в Україні (аналітична доповідь). – К. : НІСД, 2014. – 45 с.

3. Харченко Г. А. Роль стратегічного управління в підвищенні агропродовольчого потенціалу сільськогосподарських підприємств / Г. А. Харченко, О. О. Дідківська // Сталий розвиток економіки. – 2014. – № 1. – С. 56–61.

The article examines investment processes in agricultural production. Attention is paid to Sources of resources. Attention is paid to long-term investment strategy. Deals with the mechanism of vertical integration in the production, distribution, exchange and consumption.

Кропельницька С. О.

НОВІ ПІДХОДИ ДО ВІДБОРУ ПРОЕКТІВ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ ДЛЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСУВАННЯ

У статті досліджуються сучасні погляди щодо застосування проектних та стратегічних підходів у розвитку територій. Проведено аналіз нових підходів до підготовки та відбору проектів стратегічного розвитку територій, які потребують фінансування з Державного фонду регіонального розвитку.

Ключові слова: проект розвитку, стратегічний розвиток територій, фінансування, державний фонд регіонального розвитку.

I. Вступ. Створення Державного фонду регіонального розвитку (далі – ДФРР) дозволяє започаткувати в Україні фінансування проектів регіонального розвитку на конкурсній основі та відповідно до регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації.

В контексті стратегічного розвитку територій змінюється практика застосування механізмів його фінансування та процедура підготовки, оцінки та відбору проектів розвитку.

II. Постановка завдання. Значний внесок у розвиток теоретичних зasad розробки та реалізації стратегій територіального розвитку О. Берданова, Е. Блейклі, В. Вакуленко, В. Дармограй та ін. Основні аспекти фінансового забезпечення територіального розвитку

розкрито у працях О. Василіка, М. Гончаренко, О. Кириленко, В. Кравченка, І. Луніної, К. Павлюк, І. Ткачук та ін. Сучасні проблеми управління стратегічним розвитком територій із застосуванням проектного підходу досліджуються у роботах О. Копитько, Т. Маматової, М. Орлатого, І. Парфьонова, Л. Хомич, С. Чернова, І. Чикаренко, О. Федорчак та ін. Водночас залишаються малодослідженими методологічні підходи підготовки, оцінки та відбору проектів розвитку, які потребують державного фінансового забезпечення. Метою статті є узагальнення сучасних поглядів щодо застосування проектних та стратегічних підходів у розвитку територій та аналіз нових підходів до відбору проектів стратегічного розвитку територій, які потребують фінансування з Державного фонду регіонального розвитку.

III. Результати. На думку В. Підвісоцького, Р. Ткачука “Проект розвитку є масштабним мультикомпонентним проектом, націленим на вирішення стратегічних завдань соціально-економічного розвитку регіону, в якому беруть участь зацікавлені сторони – регіональні та муніципальні адміністрації, компанії, федеральні відомства, федеральні інститути розвитку, міжнародні фінансові організації” [1]. Це визначення, на нашу думку, свідчить про те,